

Հաստատված է
Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական
դատավարության ամբիոնի՝ 31.08.2020թ.
նիստում (արձ. թիվ 1)
Ամբիոնի պետ, ի.գ.թ., դոցենտ
Գ. Իսրայելյան

**ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ**

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ		ՀՀ քաղաքացիական իրավունք 2
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Հեռակա ուսուցման
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ		Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարություն ամբիոն
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Գ. Իսրայելյան E-mail: g_i_1979@mail.ru (+374) 98480948
ՈՒՍՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		3-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ

ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ		Առարկայի ընդհանուր ծավալը կազմում է 14 լսարանային ժամ, որից 10 ժամ դասախոսություն, 4 ժամ սեմինար պարապմունք:
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ		Առարկան կառուցվում է «ՀՀ քաղաքացիական իրավունք» առար- կայի իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		Առարկան ներառում է սեփականության իրավունքի հասկացու- թյունը և բովանդակությունը, սուբյեկտները, սեփականության իրավունք ձեռք բերելը, ընդհանուր սեփականությունը, հողի նկատմամբ սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքները, բնակելի տարածության սեփականության իրա- վունքը և այլ գույքային իրավունքները, ապահովված իրավունքը, հարևանային իրավունքը, գրավի իրավունքը, հիփոթեքը, սեփա- կանության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների պաշտ- պանությունը, սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրա- վունքների դադարելը, պարտավորության հասկացությունը և կող- մերը, պարտավորություններ կատարելը, պարտավորությունների կատարման ապահովումը, անձանց փոփոխվելը պարտավորու-

	թյան մեջ, պատասխանատվությունը պարտավորությունները խախտելու համար, պարտավորությունները դադարելը:
ՆՊԱՏԱԿ	Առարկան նախատեսված է սովորողին սեփականության իրավունքի և պարտավորական իրավունքի վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:
ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ	Առարկայի խնդիրներն են ներկայացնել՝ ▪ սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքները, ▪ պարտավորությունները:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ	
Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն	1. սեփականության իրավունքի ինստիտուտը, 2. պարտավորական իրավունքի ինստիտուտը:
Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ	1. ճիշտ մեկնաբանել քաղաքացիական իրավունքի վերը նշված ինստիտուտների նորմերը, 2. կիրառել քաղաքացիական իրավունքի ոլորտի նորմատիվ իրավական ակտերը, 3. իրավաբանական ճիշտ գնահատական տալ փաստերին և արարքներին, 4. քաղաքացիական իրավունքի ոլորտում տալ որակյալ իրավաբանական եզրակացություններ և խորհրդատվություն:

--	--	--

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
Հիմնական	1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն, 1995, 2015թ. փոփոխություններով, 2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք, 1998, 3. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգիրք, 1998, 4. «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենք, 2018, 5. ՀՀ ընտանեկան օրենսգիրք, 2004, 6. «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենք, 2001, 7. Իսրայելյան Գ.Վ. Մասնավոր իրավունքի հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ: Հեղ. Հրատ. – Եր., 2020, 8. Իսրայելյան Գ.Վ., ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունք: Ընդհանուր և հատուկ մասեր: Ուսումնական ձեռնարկ: Երևան, Աստղիկ գրատուն, 2014, 9. Բարսեղյան Տ.Կ., ՀՀ քաղաքացիական իրավունք: Դասագիրք Առաջին մաս, չորրորդ հրատ., Երևան, 'Տիգրան Մեծ', 2014:
Լրացուցիչ	1. Гражданское право. Учебник в 2 томах /под ред. Гонгало Б.М., М., Статут, 2018, 2. Гражданское право. Учебник в 2 т., Т. II. Полутом 2/ Отв. ред. Суханов Е.А. 2-е изд., перераб. И доп. М., 2000, 3. Гражданское и торговое право зарубежных государств. II том. Издание 4-е , перераб. и доп. Отв ред.: Е.А. Васильев, А.С. Камаров. М.: Международные отношения, 2006, 4. Комментарий к ГК РФ, часть первая (постатейный). Под ред. О.Н. Садикова, М., изд. «Инфра-М», 2007:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ՈՎ ԿՇԻՌ	Միջանկյալ գնահատման միավոր. հարց 1՝ 2 միավոր, հարց 2՝ 2 միավոր: Քննություն: Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություն:
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ	Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերազանց», «Լավ», «Բավարար» և «Անբավարար»: Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե սովորողը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության

	խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով: բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների: գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները: դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	Դասապլանի որևէ փոփոխության մասին սովորողը նախօրոք կտեղեկացվի:
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է անբավարար:
Ինքնուրույն աշխատանքներ	Ինքնուրույն գրավոր աշխատանքներն անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն գրավոր աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՇՈՒՄ

ԹԵՄԱ 5. ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԱՅԼ ԳՈՒՅՔԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Սեփականության իրավունքի հասկացությունը և բովանդակությունը 2. Սեփականության իրավունքի սուբյեկտները 3. Սեփականության իրավունք ձեռք բերելը 4. Ընդհանուր սեփականություն 5. Հողի նկատմամբ սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքները 6. Բնակելի տարածության սեփականության իրավունք և այլ գույքային իրավունքներ 7. Ապահովված իրավունք 8. Հարևանային իրավունք 9. Գրավի իրավունք 10. Հիփոթեք 11. Սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների պաշտպանությունը 12. Սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների դադարելը	1-12-րդ հարցերով անցկացվում է ինտերակտիվ դասախոսություն՝ նախապես տրամադրված նյութի հիման վրա՝ քննարկումների ձևով: Սեմինար պարապմունքի ընթացքում իրականացվում է բանավեճային ստուգազրույց, սովորողների հարցում, խնդիրների և թեստային վարժությունների լուծում, խմբային քննարկումներ:

ԹԵՄԱ 6. ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Պարտավորության հասկացությունը և կողմերը 2. Պարտավորություններ կատարելը 3. Պարտավորությունների կատարման ապահովումը 4. Անձանց փոփոխվելը պարտավորության մեջ 5. Պատասխանատվությունը պարտավորությունները խախտելու համար 6. Պարտավորությունները դադարելը	1-6-րդ հարցերով անցկացվում է ինտերակտիվ դասախոսություն՝ նախապես տրամադրված նյութի հիման վրա՝ քննարկումների ձևով:

ԹԵՄԱ 6. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻՑ ԾԱԳՈՂ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն

1. Պայմանագրի հասկացությունը և պայմանները 2. Պայմանագրի կնքելը 3. Պայմանագրի փոփոխելը և լուծելը 4. Գույքի օտարման պայմանագրեր 5. Գույքը վարձակալության և այն անհատույց օգտագործման հանձնելու պայմանագրեր 6. Աշխատանքներ կատարելու պայմանագրեր 7. Ծառայություններ մատուցելու պայմանագրեր 8. Առանց իրավաբանական անձ կազմավորելու համատեղ գործունեության պայմանագիր 9. Խաղեր և գրազ անցկացնելու պայմանագրեր	1-9-րդ հարցերով անցկացվում է ինտերակտիվ դասախոսություն՝ նախապես տրամադրված նյութի հիման վրա՝ քննարկումների ձևով: 1-9-րդ հարցերով ինքնուրույն աշխատանքի շրջանակներում սովորողներն ուսումնասիրում են լրացուցիչ գրականությունը: Սեմինար պարապմունքի ընթացքում իրականացվում է բանավեճային ստուգազրույց, սովորողների հարցում, խնդիրների և թեստային վարժությունների լուծում, խմբային քննարկումներ:
--	---

ՀԱՐՑԱՇԱՐ
ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՀԱՄԱԼԻՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ
3-ՐԴ ԿՈՒՐՍՈՒՄ ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ
«ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ
ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

1. Սեփականության իրավունքի հասկացությունը և բովանդակությունը
2. Սեփականության իրավունքի սուբյեկտները
3. Սեփականության իրավունք ձեռք բերելը
4. Ընդհանուր սեփականություն
5. Հողի նկատմամբ սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքները
6. Բնակելի տարածության սեփականության իրավունք և այլ գույքային իրավունքներ
7. Ապահովված իրավունք
8. Հարևանային իրավունք
9. Գրավի իրավունք
10. Հիփոթեք
11. Սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների պաշտպանությունը
12. Սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների դադարելը
13. Պարտավորության հասկացությունը և կողմերը
14. Պարտավորություններ կատարելը
15. Պարտավորությունների կատարման ապահովումը
16. Անձանց փոփոխվելը պարտավորության մեջ
17. Պատասխանատվությունը պարտավորությունները խախտելու համար
18. Պարտավորությունները դադարելը
19. Պայմանագրի հասկացությունը և պայմանները
20. Պայմանագիր կնքելը
21. Պայմանագիր փոփոխելը և լուծելը
22. Գույքի օտարման պայմանագրեր
23. Գույքը վարձակալության և այն անհատույց օգտագործման հանձնելու պայմանագրեր
24. Աշխատանքներ կատարելու պայմանագրեր
25. Ծառայություններ մատուցելու պայմանագրեր
26. Առանց իրավաբանական անձ կազմավորելու համատեղ գործունեության պայմանագիր
27. Խաղեր և գրազ անցկացնելու պայմանագրեր

ՀԱՐՑԱՇԱՐ
ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՀԱՄԱԼԻՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ
3-ՐԴ ԿՈՒՐՍՈՒՄ ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ
«ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ ՍՏՈՒԳԱՐՔԻ

1. Քաղաքացիական իրավունքը որպես իրավունքի ճյուղ
2. Քաղաքացիական իրավունքի կարգավորման առարկան, քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների տեսակները, կառուցվածքը, ծագման, փոփոխման, դադարման հիմքերը
3. Քաղաքացիաիրավական կարգավորման մեթոդի առանձնահատկությունները
4. Քաղաքացիական իրավունքի սկզբունքները
5. Քաղաքացիական իրավունքի աղբյուրները
6. Քաղաքացիական իրավունքի նորմերը
7. Քաղաքացիական իրավունքի համակարգը
8. Քաղաքացիական իրավունքի կապն իրավունքի այլ ճյուղերի հետ
9. Քաղաքացիական իրավունքների և պարտականությունների ծագման հիմքերը
10. Քաղաքացիական իրավունքների իրականացումը
11. Քաղաքացիական իրավունքների իրականացման սահմանները
12. Քաղաքացիական իրավունքների պաշտպանությունը և դրա եղանակները
13. Քաղաքացիական իրավունքի սուբյեկտի բնութագիրը և տեսակները
14. Քաղաքացիները՝ որպես քաղաքացիական իրավունքի սուբյեկտ
15. Քաղաքացու իրավունակությունը
16. Քաղաքացիների անհատականացման միջոցները
17. Քաղաքացու գործունակությունը
18. Քաղաքացուն անգործունակ ճանաչելը
19. Քաղաքացու գործունակությունը սահմանափակելը
20. Խնամակալություն և հոգաբարձություն
21. Անձին անհայտ բացակայող և մահացած ճանաչելը
22. Օտարերկրացիները և քաղաքացիություն չունեցող անձինք՝ որպես քաղաքացիական իրավունքի սուբյեկտ
23. Իրավաբանական անձի հասկացությունը, տեսակները
24. Իրավաբանական անձի իրավունակությունը
25. Իրավաբանական անձի ստեղծման, վերակազմակերպման և լուծարման կարգը
26. Պետությունը և համայնքները՝ որպես քաղաքացիական իրավունքի հատուկ սուբյեկտներ, նրանց իրավասուբյեկտությունը
27. Քաղաքացիական իրավունքի օբյեկտի բնութագիրը
28. Քաղաքացիական իրավունքի օբյեկտների շրջանառունակությունը
29. Գույքը և դրա տեսակները
30. Արժեթղթեր
31. Արժեթղթերի տեսակները
32. Ոչ նյութական բարիքներ
33. Գործարքի հասկացությունը և տեսակները
34. Գործարքի ձևերը
35. Գործարքների անվավերությունը
36. Ներկայացուցչության հասկացությունը
37. Ներկայացուցչության տեսակները
38. Լիազորագիր, լիազորագրի ժամկետը
39. Վերալիազորում
40. Լիազորագրի դադարումը և դրա հետևանքները
41. Ժամկետներ
42. Ծանուցումներ

43. Հայցային վաղեմություն
44. Սեփականության իրավունքի հասկացությունը և բովանդակությունը
45. Սեփականության իրավունքի սուբյեկտները
46. Սեփականության իրավունք ձեռք բերելը
47. Ընդհանուր սեփականություն
48. Հողի նկատմամբ սեփականության իրավունքը և այլ գույքային իրավունքները
49. Բնակելի տարածության սեփականության իրավունք և այլ գույքային իրավունքներ
50. Ապահովված իրավունք
51. Հարևանային իրավունք
52. Գրավի իրավունք
53. Հիփոթեք
54. Սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների պաշտպանությունը
55. Սեփականության իրավունքի և այլ գույքային իրավունքների դադարելը
56. Պարտավորության հասկացությունը և կողմերը
57. Պարտավորություններ կատարելը
58. Պարտավորությունների կատարման ապահովումը
59. Անձանց փոփոխվելը պարտավորության մեջ
60. Պատասխանատվությունը պարտավորությունները խախտելու համար
61. Պարտավորությունները դադարելը
62. Պայմանագրի հասկացությունը և պայմանները
63. Պայմանագիր կնքելը
64. Պայմանագիր փոփոխելը և լուծելը
65. Գույքի օտարման պայմանագրեր
66. Գույքը վարձակալության և այն անհատույց օգտագործման հանձնելու պայմանագրեր
67. Աշխատանքներ կատարելու պայմանագրեր
68. Ծառայություններ մատուցելու պայմանագրեր
69. Առանց իրավաբանական անձ կազմավորելու համատեղ գործունեության պայմանագիր
70. Խաղեր և գրազ անցկացնելու պայմանագրեր

